

Павловська Наталія Володимирівна,
професор кафедри цивільного права і
процесу НАВС, кандидат юридичних наук,
доцент

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ (ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ)

Актуальність дослідження інституту конституційно- правової відповідальності обумовлена внутрішньодержавними та зовнішніми факторами. Внутрішньодержавні фактори пов'язані із необхідністю удосконалення конституційного законодавства та правозастосовчої практики в галузі регулювання відносин щодо притягнення суб'єктів владних повноважень до конституційно-правової відповідальності. Реформи, які мають місце в Україні на сьогоднішній день, відсутність послідовності щодо прийняття державних рішень посадовими особами, породжують низку протиріч при взаємодії держави та людини в механізмі реалізації та захисту законних прав та інтересів. Зовнішнім фактором є об'єктивна необхідність забезпечення кореляції українського національного права з іноземними та міжнародними правовими системами у зв'язку із закріпленням стану України на міжнародно-правовій арені та її повноправної участі у міжнародних інституціях.

Сучасне конституційне законодавство України не закріплює окремими нормами інститут конституційно-правової відповідальності. В якості аргументів на користь її законодавчого закріплення можна навести практику застосування, наприклад, процедури імпічменту в деяких країнах світу, що має актуальний характер на сьогодні. Так, 31 серпня 2016 року Сенат Бразилії проголосував за імпічмент Русеф - колишнього Президента Бразилії. Це рішення підтримав 61 сенатор з 81. І хоча в Сенаті налічувалося лише 11 прихильників колишнього президента, до кінця слухань ще не було зрозуміло, чи набере резолюція необхідні 54 голоси, тобто 2/3 від загального числа. Згідно із процедурою, Ділма

Русеф заборонено займати державні посади протягом 8 років з дати закінчення офіційного строку перебування на посаді, тобто з 1 січня 2019 року. Отже, політик, яка двічі вигравала президентські вибори, не має права повертатися до владних кабінетів раніше 2027 року. На той момент їй виповниться 79 років. У Бразилії президент є главою держави і одночасно очолює кабінет міністрів, об'єднуючи всі владні повноваження в країні. На адресу колишнього лідера країни зараз лунають звинувачення в нецільовому використанні коштів і махінаціях з надходженнями до державного бюджету. Але з посади її зняли не за це. Підставою для імпічменту стало звинувачення в бездіяльності: знаючи про зловживання в структурах, які вона очолювала і на посаді президента, і в період роботи в адміністрації свого попередника Лули да Сілви, Ділма Русеф нічого не зробила, щоб протидіяти корупційним схемам.

Що стосується чинного законодавства України, то стаття 108 Конституції України встановлює, що Президент України виконує свої повноваження до вступу на пост новообраного Президента України. Повноваження Президента України припиняються достроково у разі:

- відставки;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я;
- усунення з поста в порядку імпічменту;
- смерті. [1]

Стаття 111 Конституції України визначає, що Президент України може бути усунений з поста Верховною Радою України в порядку імпічменту у разі вчинення ним державної зради або іншого злочину. Рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту приймається Верховною Радою України не менш як трьома четвертими від її конституційного складу після перевірки справи Конституційним Судом України і отримання його висновку щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент та отримання висновку Верховного Суду про те, що діяння, в яких

звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину. [1]

Представляється, що законодавець зосереджує увагу лише на правах та повноваженнях головних персоналій країни не встановлюючи підстави, порядок та правові наслідки притягнення до конституційно-правової відповідальності у разі невиконання та невідповідного виконання взятих на себе обов'язків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 1. Конституція України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/print1479767296563689>.